

MALÛLLÜK SİGORTASI-MALÛLLÜK AYLIĞI (2)

Av. Erdoğan KAYA - www.gurselavukatlik.com

Malûllük sigortası ve aylığı konusundaki açıklamalarımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz. İlk yazımızda malûllük aylığının bağlanması için en az % 60 oranında çalışma gücünü ya da meslekte kazanma gücünü kaybetmesi gerektiğini belirtmiştik. Ancak bu % 60 oranındaki kaybın sigortalı olarak çalışmaya başladıktan sonra ortaya çıkması gerekmektedir. Aksi takdirde % 60 kaybın sigortalı çalışmadan önce mevcudiyeti halinde malûllük aylığı bağlanmayacaktır.

Peki kişide sigortalı çalışmadan önce hafif bir sakatlık varsa ve daha sonra bu **özür** hali % 60 ve üstüne çıkarsa kişiye yine aylık bağlanmayacak mıdır?

Hayır, bağlanacaktır. Çünkü konuya ilişkin düzenleme getiren **5510** s. Kanun'un 25. maddesinde açıkça aylık bağlanmasına engel durum olarak kişinin sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce çalışma gücünün ya da meslekte kazanma gücünün en az % 60 oranında kaybetmiş olması gerekmektedir.

Malûllük aylığının koşullarını saymaya kaldığımız yerden devam edelim.

b) 10 Yıllık Sigortalı Olmak ve 1800 Gün Prim Ödeme Koşulu

Malûllük sigortasından yararlanabilmek için en az **10 yıldan beri sigortalı olmak ve 1800 gün** uzun vadeli sigorta kollarına **prim bildirilmesi** gerekmektedir (5510 s. K. md. 26). Genel kural bu olmakla birlikte başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malûl olanlar 10 yıl sigortalılık koşulu aranmaksızın sadece 1800 gün prim şartını yerine getirdikleri takdirde diğer şartların varlığı halinde malûlen emekli olabileceklerdir.

5754 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile değişiklik yapılmadan önce, başka birinin sürekli bakımına muhtaç olanlar bakımından, 5 yıldan beri sigortalı olmak ve 900 gün prim ödenmiş olması malûlen **emeklilik** için yeterliyen getirilen düzenleme ile 1800 gün prim ödenmiş olması şartı aranmaktadır. Buna göre başka birinin sürekli bakımına muhtaç kişiler açısından aleyhe bir düzenleme getirildiği açıktır.

Kanun'da zorunlu sigortalı olmak şartı aranmadığı için isteğe bağlı sigorta yoluyla primlerin ödenmesi halinde de malûlen emeklilik söz konusu olabilecektir (Prof. Dr. A. Can TUNCA/Prof. Dr. Ö. EKMEKÇİ, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 15. Bası, İstanbul 2012, syf. 370).

Kanun Bağ-Kur (4/1-b) sigortalısı açısından primler yönünden ayrıca bir kısıtlama daha getirmiştir. Buna göre bu sigorta statüsünde bulunan sigortalılar, kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunlu tutulmuştur (5510 s. K. 26). Bununla birlikte, SSİY'nin 54. maddesi ile Bağ-Kur (4/1-b) sigortalısı olup, malûl sayılanlardan kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dâhil, prim ve prime ilişkin her türlü borcu olanlardan talepte buldukları tarihteki borçlarının, Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenen, muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutarlar ve tahsil edilmeyecek alacaklara ilişkin miktar ve bu miktarın altında olanların aylıklarının talep tarihini takip eden aybaşından başlayacağı ve borçlarının ilk aylıklarından kesilerek tahsil edileceği düzenlemesi getirilmiştir (Av. Eriş GÜRSEL/Av. Emre KIŞLALI/Av. Erdoğan KAYA, **Son Değişiklikler ve Açıklamalarla Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu**, 2. Bası, Ankara 2015, syf. 123,124). 5510 sayılı Kanun'un 26. maddesinde 4/1-b sigortalısının "kendi sigortalılığı" dendiği için, bu

sigorta kolundaki kişilerin yanında çalıştırdıkları kişiler nedeniyle prim borçları olması malûllük aylığı bağlanmasına engel değildir.

4/1-a ve 4/1-c sigortalıları açısından ise primlerin ödenmiş olması aranmamaktadır. Primlere ilişkin bildirim yeterlidir.